

Eğitim Fakültesi Dergisi

<http://kutuphane.uludag.edu.tr/Univder/uufader.htm>

Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Dersi Uygulama Etkinliklerinin Öğretmen Adaylarına Sağladığı Faydalar

Tamer Kutluca, Osman Birgin, Hakan Çathoğlu

** KTÜ, Fatih Eğitim Fakültesi, OFMAE Bölümü*

tkutluca@ktu.edu.tr

toros@dicle.edu.tr

birginosman@ktu.edu.tr

Özet. Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi uygulama etkinliklerinin sağladığı faydalara yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini K.T.Ü Fatih Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü'nden 101 ve Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü'nden 45 olmak üzere toplam 146 matematik öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma özel durum çalışması olup veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen 25 maddelik beşli Likert tipinde bir ölçme aracı ve açık uçlu sorulardan oluşan "Etkinliklere İlişkin Görüş Anketi" ile toplanmıştır. Nicel verilerin analizinde frekans, yüzde ve aritmetik ortalama değerleri hesaplanmış ve tablo halinde sunulmuştur. Nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Etkinliklere yönelik olarak en yüksek ortalamanın dersin kazanımlarına ait olması uygulamanın özellikle dersin kazanımlarının gerçekleşmesine yararlı olduğu sonucunu vermektedir. Etkinliklerin öğretmen adaylarının bireysel, mesleki ve sosyal gelişimlerine katkı sağladığı ayrıca öğrenmelerine yardımcı olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer öğretmenlik meslek derslerinde benzer şekilde öğretmen adaylarına yarar sağlayıcı uygulamaların yapılması teorinin pratikle bütünleşerek istenilen kazanımların elde edilmesine faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Matematik Öğretmen Adayları, Uygulama Etkinlikleri, Bireysel ve Mesleki Gelişim.

Abstract. The purpose of this study is to determine prospective mathematics teachers' views toward benefits of practicing activities in Planning and Evaluation in Instruction course. The sample of the study was consisted of 146 prospective mathematics teachers, 101 from Elementary Department and 45 from Secondary Science and Mathematics Education Department, enrolled in the Fatih Education Faculty at K.T.U. A case study method was used in this research and data were collected with "Views Toward to Activities Questionnaire" developed by researchers which included 5 point Likert-type scale consisted of 25 items and open-ended questions. In quantitative analysis, frequencies, percentages and arithmetic means were computed and introduced as crosstables. Descriptive analyses technique was used in the analysis of qualitative data. The highest mean towards activities belongs to course's objectives results in this kind of practice is especially useful for realization of course objectives. The results of the study indicate that activities provide benefits to prospective teachers for their social, individual and professional development and also for their learning. If this kind of activities could be done in other professional courses, theory and its practice would be complement of each other and the desired objectives would be reached.

Key Words: Planning and Evaluation in Instruction, Prospective Mathematics Teachers, Practicing Activities, Individual and Professional Development.

Giriş

Günümüzde teknoloji ve bilim alanındaki gelişmeler ve bu gelişmelere bağlı yeni talepler diğer alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da yeniliklerin yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkeler hızla yaşanan bu gelişmeleri yakından takip edebilmek ve gelişmiş ülkeler seviyesini yakalayabilmek için iyi yetişmiş insan gücüne ihtiyaç duymaktadırlar. Çağın ihtiyaçlarına göre insan gücünün yetiştirilmesinde en önemli unsurlardan biri de eğitimidir. Bu nedenle, bir ülkenin gelişmesinde yetişmiş insan gücünün önemli bir yere sahip olduğu bilincinde olan ülkeler eğitimin kalitesini artırabilmek için büyük çabalar sarf etmektedirler. Eğitim alanındaki çabalar geleceğin insan gücünün yetiştirilmesinde önemli bir yeri olan öğretmen eğitimi üzerinde yoğunlaşmaktadır (Kaya ve Büyükkasap,

2005). Öğretmen yetiştirme modellerinde diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de çağın gereksinimlerine uygun olarak geçmişten günümüze sürekli değişiklikler yapılmıştır. Bir öğretmenin niteliği hizmet öncesi kazandığı bilgi ve becerileri öğretmenlik meslek hayatında kullanmakla mümkün olacaktır.

Öğretmen, bireyin nitelikli bir biçimde yetiştirilmesi sorumluluğunu taşımakla beraber hızla değişen ve gelişen şartlar karşısında hizmet öncesi eğitimden başlamak üzere, sürekli olarak kendisini de geliştirmek durumundadır (Gökçe ve Demirhan, 2005). Geleceğin bireylerinin yetişmesinde önemli rol oynayacak öğretmen adaylarına inceleme ve araştırma yapma, eleştirel düşünebilme ve özgün çalışmalar ortaya koyabilmelerine yönelik etkinlik fırsatları verilmesi hem bireysel gelişimleri hem de öğrencilerine model olmaları bakımından önemlidir. Dolayısıyla uygulama etkinliklerinin bireysel gelişimin önemli bir parçası olan kendi öğrenmelerinde sorumluluk alıp inceleme ve araştırma yaparak özgün ürünler ortaya koyabilme, kendisinin ve başkalarının ortaya koyduğu ürün ve düşünceleri de eleştirel düşünceyle ele alıp düşüncesini yazılı ve sözlü ifade edebilmelerine imkan sağlamaları bakımından değerlendirilmeleri gerekmektedir.

Eğitim fakültelerinde matematik öğretmenliği programlarındaki öğretmen adaylarının derslerini yürüten öğretim elemanları, genel olarak matematik eğitimcisi olmadıkları için öğretmen adayları çağdaş öğretim yöntem ve teknikleri hakkında teorik bilgileri öğrenseler de, doğrudan anlatım yöntemi dışında başka alternatif yöntemlerin bizzat uygulanışını gözlemlemeden mezun olmaktadır. Böylece kendileri nasıl öğrenmişlerse, benzer şekilde bir öğretim yöntemi izlemekte ve bir kısır döngü meydana gelmektedir (Noss ve Baki, 1996). Azar ve Ayas (1998), öğretmen adaylarının öğrenimleri süresince gördükleri eğitimin daha çok teoriye yönelik olduğunu bunun yanında uygulamalara da ağırlık verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Çepni ve arkadaşları (1998), öğretmen yetiştirmede teorik-pratik dengesinin önemli olduğunu, bu denge sağlandığı takdirde olması istenmeyen muhtemel durumların ortadan kalkacağı vurgulanmaktadır.

Türkiye’de öğretmen eğitiminde bu eksiklikleri gidermeye yönelik olarak 1998 yılında önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişim, “*öğretmen eğitiminde yeniden yapılanma*” olarak bilinmektedir. Yeniden yapılanma kapsamında öğretmen yetiştirme programlarında, alan öğretimi yanında öğretmenlik meslek bilgisi ve uygulamalarının ağırlık kazandığı görülmektedir. Çağdaş öğretmen yetiştirme programlarında da yer alan bu derslerden biri de *Öğretimde Planlanma ve Değerlendirme* dersidir. Bununla birlikte yeni derslerin eklenmesi veya çıkarılması, ders saatlerinin arttırılması öğretmen

niteliğinde istenen değişimi gerçekleştirmede yeterli değildir. Bu derslerin işlenişi, öğrencilerin görüş ve düşüncelerinin de ortaya çıkarılması gereklidir (Yüksel, 2004).

Eğitim fakülteleri programlarında yeniden yapılanmanın gereği olarak yer verilen Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersinin uygulamalarının temel amacı, bu dersin kapsamında öğrendikleri teorik bilgileri, öğretmenlik mesleklerinde kullanabilmeleri için gerek sınıf içi gerekse sınıf dışı etkinliklerle, bireysel ve grup çalışmaları yardımıyla öğrenmiş oldukları bilgileri pekiştirip kalıcılığını sağlamaktır. Bu dersin içeriği, “*Temel program geliştirme kavramları ve süreçleri, ders programı, yıllık, ünite, günlük planların geliştirilmesi, içerik seçimi ve organizasyonu, öğretim yöntemleri ve stratejileri, materyallerin özellikleri ve seçimi, ölçme ve değerlendirme, değerlendirme yaklaşımları, test türleri, izleme ve başarı testlerinin geliştirilmesi, sınav sorusu yazma teknikleri, not verme*” olup 3 saat teorik, 2 saat uygulamalı olduğu belirtilmektedir (YÖK, 1998).

YÖK tarafından alınan komisyon kararlarında bu derslerde işlenecek teorik konular açıklanmasına rağmen, dersin uygulamalarının nasıl yürütüleceğine ve değerlendirileceğine dair yeterli açıklamalar yer almamaktadır. Ayrıca yeniden yapılanma kapsamında yer alan Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme (Akdeniz ve diğ., 2001; Akdeniz ve diğ., 2002), Özel Öğretim Yöntemleri I (Akdeniz ve Karamustafaoğlu, 2002), Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme (Baki ve diğ., 2001; Yiğit ve Akdeniz, 2001), Öğretimde Planlama ve Değerlendirme (Coştu ve diğ., 2005; Çelik ve Önal, 2005; Yeler, 2001) derslerinin yürütülmesiyle ilgili çeşitli araştırmalar yapılmış fakat yapılan literatür taraması sonucunda Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi uygulamalarında yapılan etkinliklere ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerine rastlanmamıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı 2004 yılında ilköğretim ve ortaöğretim ders programlarında yeni programları uygulamaya koymasıyla birlikte değişim sürecini başlatmıştır. Bu gelişme hizmet öncesi eğitim çerçevesinde öğretmen adaylarının öğretimde planlama, ölçme ve değerlendirme yeterliliklerinin üst düzeye çıkarılması ihtiyacını doğurmuştur. Öğretmen adaylarının bu dersten üst düzeyde yararlanabilmeleri için dersin hedeflerinin gerçekleşmesine dönük etkili uygulama etkinliklerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Öğretmen adaylarının kendileri için önemli gördükleri görüşleri öğrenip, bunları dikkate alarak, buna göre gerekli değişiklikleri yapmak onları motive edecektir. Ayrıca insanların sevdikleri olay ve olgularda performanslarını en üst düzeyde gösterdikleri bilinmektedir. Öyleyse öğretmen adaylarının görüşleri dikkate alındığında motivasyon dolayısıyla performans ve sonuç olarak başarının artacağı beklenebilir (Bahar ve Aydın, 2002). Bu nedenle

geliştirilen etkinliklerin değerlendirilmesine yönelik öğretmen adaylarının görüşlerinin alınmasına gereksinim duyulmaktadır.

Bu çalışma, öğretmen adaylarının öğretimde planlama ve değerlendirme dersi uygulama etkinliklerinin sağladığı faydalara yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Çalışmada özel durum (case study) yöntemi kullanılmıştır. Özel durum çalışmasının en önemli özelliği, araştırmacıya özel bir durum veya olay üzerinde yoğunlaşarak çalışmada yer alan değişik faktörleri en ince ayrıntılarıyla tanımlama ve değişkenler arasındaki sebep-sonuç ilişkilerini açıklayabilme fırsatı sunmasıdır (Cohen ve Manion, 1994; Çepni, 2005). Ayrıca özel durum çalışması araştırmacıya gözlem, mülakat ve anket gibi çeşitli veri toplama metotlarını kullanma imkanı verir. Özel durum çalışması bir teorinin doğruluğunu ispat etme veya genelleme amacıyla yapılmaz, özel durumu ayrıntılı bir şekilde yansıtmaya çalışılır. Bu bakımdan özel durum çalışmalarının eğitim araştırmalarında önemi göz ardı edilemez. Bu çalışmada da öğretmen adaylarının Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi uygulama etkinliklerine ilişkin görüşleri derinlemesine ve ayrıntılı olarak incelendiğinden özel durum yöntemi kullanılmıştır.

Örnekleme

Bu çalışmanın örneklemini 2005-2006 öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesinde öğrenim gören İlköğretim bölümünden 101 ve Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları bölümünden ise 45 olmak üzere toplam 146 matematik öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Uygulama Etkinliklerinin Yapısı

Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersinin uygulaması haftada 2 saat olarak yürütülmektedir. Uygulama dersi kapsamında teorik derste işlenen konulara ilişkin hedefleri kazandırmaya yönelik geliştirilen etkinlikler yapılmaktadır. Etkinliklerin geliştirilmesi aşamasında ilköğretim ve ortaöğretim matematik öğretmenliği programlarında daha önceki yıllarda yapılan uygulamalar, bu uygulamalar sürecinde öğrencilerin ve öğretim elemanlarının karşılaştığı sorunlar dikkate alınarak çeşitli düzenlemeler yapılarak son şekli verilmiştir. Etkinliklerin yapılandırılmasında bu dersin uygulamasına

giren öğretim elemanlarının ve teorik dersi yürüten öğretim üyelerinin görüşleri etkili olmuştur. Son şekli verilen uygulama etkinlikleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Dersi Uygulama Etkinlikleri Haftalara Göre Dağılımı

Etkinlik-1 (G;D)	Herhangi bir üniteye belirtilen kazanımları Bloom Taksonomisine göre gruplandırma	Etkinlik-7 (B;H)	Herhangi bir üniteyle ilgili bir ders planı hazırlama
Etkinlik-2 (G;D)	Bloom Taksonomisinin her bir basamağına uygun örnekler verme	Etkinlik-8 (B;D)	Hazırlanan ders planının öğrenciler tarafından değerlendirilmesi
Etkinlik-3 (G;D)	Duyuşsal ve devinişsel öğrenme alanına ait örnek verme	Etkinlik-9 (B;H)	Her bir sınav türünden bilişsel alanın çeşitli basamaklarına göre 5’er tane soru hazırlanması
Etkinlik-4 (B;H)	Ders kitabındaki bir üniteyi içerik ölçütlerine göre değerlendirme	Etkinlik-10 (B;D)	Öğrenciler tarafından hazırlanan soruların arkadaşları tarafından değerlendirilmesi
Etkinlik-5 (G;D)	Herhangi bir ünitenin kazanımın gerçekleştirilmesi için uygun öğretim yöntem ve stratejisi seçerek etkinlik hazırlama	Etkinlik-11 (G;H)	Geliştirilen sınav sorularının verilen senaryoya göre madde analizinin yapılması, geçerlik ve güvenilirliğin hesaplanması
Etkinlik-6 (G;D)	Öğrenciler tarafından hazırlanan Etkinlik 5’in arkadaşları tarafından çeşitli açılardan kritik edilmesi	<i>B : Bireysel Çalışma H : Haftalık Yapılan G : Grup Çalışması D : Ders İçinde Yapılan</i>	

Uygulama Etkinliklerinin Yürütülmesi

Etkinliklerin haftalara göre dağılımı, gerekli materyaller, yararlanılabilecek kaynaklar ve etkinliklerin nasıl değerlendirileceği konusunda öğrenciler önceden bilgilendirilmiştir. Tablo 2’de görüldüğü gibi uygulama etkinlikleri hazırlanırken bazılarının bireysel/grup bazılarının ise haftalık/ders içi şeklinde yapılmasına özen gösterilmiştir. Ayrıca, hazırlanan etkinlik raporlarının arkadaşları tarafından da değerlendirilmesi istenmiştir. Etkinliklerin yürütülmesi sürecinde öğrencilere gerekli açıklamalar yapılarak, karşılaştıkları sorunlarda destek olunmuştur. Hazırlanan etkinlik raporlarına uygulama dersine giren öğretim elemanları tarafından değerlendirilmesi yapılarak yazılı dönüt verilmiştir. Uygulama etkinliklerine verilen dönütler yardımıyla öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri ve eksiklerini gidermeleri amaçlanmıştır. Ayrıca, öğrencilerin yapmış oldukları sık karşılaşılan hatalar ve eksikliklerle ilgili bir sonraki derste gerekli uyarılar ve açıklamalar yapılmıştır. Etkinliklerin rapor edilmesi sürecinde zamanın yetmemesi halinde bazı esneklikler tanınmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Ankette öğretmen adaylarının uygulama etkinliklerine ilişkin görüşlerini almak amacıyla 25 maddelik 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği ve açık uçlu sorular yer almaktadır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen anket beş alt faktörden oluşup toplam 25 madde bulunmaktadır. Anketin kapsam geçerliğini sağlamak amacıyla 3 uzman görüşünden faydalanarak alınan görüşler doğrultusunda bazı maddeler çıkartılmış ve ifadeler yeniden düzenlenmiştir. Hazırlanan ölçme aracının geçerlilik çalışmasında yapı geçerliğini test etmek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda öğretmen adaylarının uygulama etkinliklerine ilişkin görüşleri; etkinliklerin “öğrenmeye katkısı”, “kazanımlara katkısı”, “sosyal gelişime katkısı”, “bireysel gelişime katkısı” ve “mesleki gelişime katkısı” olmak üzere beş alt faktör belirlenmiş ve beş faktörün toplam varyansın % 59,5’ini açıklayabildiği gözlenmiştir. Bu alt faktörlerin Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları sırasıyla 0.81, 0.85, 0.73, 0.78, 0.81 şeklinde olup anketin Cronbach Alpha değeri 0.91 olarak hesaplanmıştır.

Geliştirilen anket 2005-2006 eğitim öğretim yılının bahar döneminde toplam 146 matematik öğretmen adayına dönem sonunda bir ders saatinde uygulanarak veriler toplanmıştır. Veri toplama sürecinde öğretmen adaylarının etki altında kalmadan cevap verebilmeleri için isim yazmaları istenmemiştir. Elde edilen verilerin analizinde ankette yer alan her bir maddeye verilen cevaplar “kesinlikle katılıyorum” (5), “katılıyorum” (4), “kararsızım” (3), “katılmıyorum” (2) ve “kesinlikle katılmıyorum” (1) şeklinde puanlandırılmıştır. Nicel verilerin analizinde frekans, yüzde ve aritmetik ortalama (\bar{x}) değerleri hesap edilerek tablo halinde sunulmuştur. Nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz yaklaşımı verilerin araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre organize edilmesine ve kullanılan sorular veya boyutlar dikkate alınarak sunulmasına imkan vermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Betimsel analizde açık uçlu sorulardan elde edilen yazılı görüşler beş alt faktörün oluşturduğu tematik çerçeve altında öğretmen adaylarının görüşlerini yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılar yapılarak sunulmuştur.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde çalışmanın amacı doğrultusunda, öğretmen adaylarının Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi uygulama etkinliklerine ilişkin görüşleri 5 alt faktör ve genel görüşleri bağlamında incelenmiştir.

Etkinliklerin Öğrenmeye Sağladığı Faydalara Yönelik Görüşler

Öğretmen adaylarının etkinliklerin öğrenmeye sağladığı faydalara ilişkin görüşlerine ait sayısal veriler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Etkinliklerin Öğrenmeye Sağladığı Faydalara Yönelik Görüşleri

Etkinliklerin Öğrenmeye Sağladığı Faydalar (N=146)	5		4		3		2		1		— x
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Etkinlikler, konuların öğrenilmesi için uygun olarak seçilmiş.	19	13,0	90	61,6	23	15,8	13	8,9	1	0,7	3,77
Etkinlikler, öğrenmeyi teşvik etti.	17	11,6	71	48,7	28	19,2	24	16,4	6	4,1	3,47
Teorik olarak öğrendiklerimi uygulama fırsatı verdi.	27	18,5	76	52,1	29	19,8	12	8,2	2	1,4	3,78
Bilginin yanında öğrencinin performansını gösterme imkanı verdi	11	7,5	76	52,1	26	17,8	30	20,5	3	2,1	3,42
Etkinlikler öğrendiklerimin daha kalıcı olmasını sağladı.	33	22,6	65	44,5	34	23,3	13	8,9	1	0,7	3,80
TOPLAM											3,65

5: Kesinlikle Katılıyorum 4: Katılıyorum 3: Kararsızım 2: Katılmıyorum 1: Kesinlikle Katılmıyorum

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının % 74,6’sı etkinliklerin konuların öğrenilmesi için uygun olarak seçildiğini, % 70,6’sı teorik olarak öğrendiklerini uygulayabildiğini, % 67,1’i daha kalıcı öğrenme sağladığını, % 60,3’ü etkinliklerin öğrenmeyi teşvik ettiğini, % 59,6’sı ise bilginin yanında öğrencinin performansını da gösterme imkanı verdiğini düşünmektedir. Öğretmen adaylarının uygulama etkinliklerinin öğrenme alt faktörüne ait görüşlerinin ortalaması 3,65’tir. Bu bulgu, öğretmen adaylarının etkinliklerin öğrenmeye katkı sağladığına inandıkları şeklinde yorumlanabilir. Bu kapsamda öğretmen adaylarının açık uçlu sorulara vermiş oldukları yanıtlardan bazıları şunlardır;

“Derste öğrendiğimiz bilgilerin uygulamasını yaptığımız için bu uygulamadan daha çok zevk aldık ve edindiğimiz bilgiler daha kalıcı oldu”

“Öğrendiğimiz konuların ne işe yaradığını uygulamalarda yaparak öğrenmemiz artıyor”

“Bu derste daha çok konuyu görüp uygulama yaptığımızdan daha etkili oluyor”

“Uygulamalar daha verimli. Çünkü etkinlikler derslerde öğrendiklerimizi pekiştiriyor. Bu derste yapılanlar birbirini (teorik-pratik dengesi) tamamlıyor”

“Gördüğümüz konularda bilmediğim yönleri tartışarak öğrenmemize olumlu etki yaptığını gördüm”

“Uygulama derslerinde öğrendiklerimiz teorik derste öğrendiklerimizden daha kalıcı oluyor”

“Öğrencinin gerçek performansını ortaya koymasını sağlıyor.”

Öğretmen adaylarının anketteki maddelere ilişkin görüşleriyle paralel olarak açık uçlu sorulara verdikleri cevaplardan etkinliklerin öğrenmeyi teşvik ettiği, uygulamalarda yapılan etkinliklerle konuların pekiştiği, daha kalıcı öğrenme sağlandığı şeklinde öğrenmeye yönelik olumlu sonuçlar kazandırdığı anlaşılmaktadır.

Etkinliklerin Dersin Kazanımlarına Sağladığı Faydalara Yönelik Görüşler

Öğretmen adaylarının etkinliklerin dersin kazanımlarına sağladığı faydalara yönelik görüşlerine ait frekans, yüzde ve ortalama değerleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Etkinliklerin Dersin Kazanımlarına Sağladığı Faydalara Yönelik Görüşleri

Etkinliklerin Dersin Kazanımlarına Sağladığı Faydalar (N=146)	5		4		3		2		1		— x
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
20. Ölçme ve değerlendirme kavramını kavradım.	34	23,3	63	43,2	27	18,5	17	11,6	5	3,4	3,70
21. Ölçme ve değerlendirme konusunda bilgi ve becerilerim arttı.	27	18,5	73	50,0	25	17,1	18	12,3	3	2,1	3,71
22. Öğretimi planlama konusunda yeterliliğimi artırdı.	17	11,6	69	47,3	44	30,1	11	7,5	5	3,4	3,56
23. Öğretimi planlama yapmanın önemini kavradım.	25	17,1	75	51,4	28	19,2	13	8,9	5	3,4	3,70
25. Çeşitli öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda bilgi ve becerilerimi artırdı.	26	17,8	84	57,5	28	19,2	8	5,5	0	0,0	3,88
TOPLAM											3,71

Tablo 3'te görüldüğü gibi öğretmen adaylarının % 75,3'ü etkinliklerin çeşitli öğretim yöntemleri ve teknikleri, % 68,5'i ise ölçme ve değerlendirme konusunda bilgi ve becerilerini artırdığını ve öğretimi planlamanın önemini kavradığı görüşünü paylaşmaktadır. Öğretmen adaylarının yarısından fazlası da öğretimi planlama konusunda yeterliliğinin arttığını düşünmektedir. Genel olarak bakıldığında öğretmen adaylarının çoğunluğunun etkinliklerin dersin kazanımlarının gerçekleştirilmesinde etkili olduğu ($\bar{x}=3,65$) görüşünü benimsedikleri anlaşılmaktadır. Bu etkinliklere ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinden birkaçı şöyledir:

“Buradaki etkinliklerin hepsi gerekli. Çünkü farklı öğrenciler için farklı stratejiler geliştirmemize olanak sağlıyor, ilerde yapacağımız derslerin yazılı sınavların uygulanışı hakkında temel bilgileri aldık ve bu çok önemli bir nokta”

“Etkinliklerdeki kazanımlarımın öğretmenlik hayatımda uygulamada anında çok fayda sağlayacağını düşünüyorum. Her bir etkinlik farklı kazanımlar sağladı”

“Öğretmenin öğretim stilini ve becerilerini ortaya koyan etkinliklerdi”

“Öğretmenlik hayatımda kullanabileceğim planlama, etkinlik hazırlama, soru yazma gibi bilgileri kullanma imkan verdi”

“...çünkü bizim amacımız plan yapmayı öğrenmektir. Sonunda onu başardık”

“öğrenmenin gerçekleşmesinde önemli faktörlerden biri olan uygun yöntem ve stratejinin doğru olarak seçilmesidir .. bu derste bundan çok faydalandım”

Yukarıdaki ifadelerden öğretmen adaylarının etkinlikler sayesinde öğretimde plan yapma, öğretime uygun yöntem ve teknikleri kullanabilme ile ölçme ve değerlendirme yapabilme konusunda bilgi ve becerilerinin arttığı ve hizmet öncesinde tecrübe kazandıkları anlaşılmaktadır.

Etkinliklerin Sosyal Gelişimlerine Sağladığı Faydalara Yönelik Görüşleri

Öğretmen adaylarının etkinliklerin sosyal gelişimlerine sağladığı faydalara yönelik görüşleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Etkinliklerin Sosyal Gelişimlerine Sağladığı Faydalara Yönelik Görüşleri

Etkinliklerin Sosyal Gelişimlerine Sağladığı Faydalar (N=146)	5		4		3		2		1		\bar{x}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
6. Etkinlikleri grup olarak yapmak daha iyi öğrenmemi sağladı.	29	19,9	69	47,3	19	13,0	19	13,0	10	6,8	3,60
12. Arkadaşlarımla olan sosyal ilişkilerimi artırdı.	19	13,0	57	39,0	26	17,8	31	21,2	13	8,9	3,26
14. Etkinlikler, bilgi alışverişinde bulunma ortamı sağladı.	27	18,5	89	61,0	15	10,3	12	8,2	3	2,1	3,86
16. Arkadaşlarının görüşlerine değer vermeme sağladı.	16	11,0	79	54,1	27	18,5	16	11,0	8	5,5	3,54
TOPLAM											3,56

Tablo 4’te görüldüğü gibi öğretmen adaylarının % 79,5’i etkinliklerin bilgi alışverişi ortamı sunduğunu, % 52’si sosyal ilişkilerini artırdığını, % 65,1’i arkadaşlarının görüşlerine değer verilmesini sağladığını ve % 67,2’si daha iyi öğrenme fırsatı bulduklarını belirtmişlerdir. Genel olarak bakıldığında uygulama etkinliklerinin öğretmen adaylarının sosyal gelişimlerini olumlu yönde etkilediği ($\bar{x}=3,56$) anlaşılmaktadır. Bu etkinliklere ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

“Bence en önemli farkı bu dersin uygulamalarında arkadaşlarımla beraber çalışarak ve tartışarak uygulamış olmamızdır”

“Bu dersin uygulamaları sınıfta ve grup halinde olduğundan gerçekten çok şeyler kazandık. Daha hızlı düşünmeyi, grup halinde çalışarak değişik fikirlerden yararlanmayı öğrendik. Bu dersin uygulamaları öğreticiydi”

“Bireysel ödevlerde sadece kendi düşüncemizi aktarmamız farklı düşünceler görmemizi engelleyebiliyor. Grup çalışmasında diğer arkadaşların da düşüncelerini alarak en uygun görüşleri ve bilgileri anlamamız sağlandı”

“Etkinliklerin öğrenilen bilgiyi pekiştirmeye, grup çalışması ile sosyal gelişime katkı sağlayacağını düşünüyorum”

“Grup çalışmalarını tartışarak yaptığımızdan dolayı öğrendiklerimiz daha kalıcı oldu”

“Grup olarak hazırlamak daha iyi oluyor. Etkinlikleri hazırlarken bilgi alışverişinde bulunabiliyoruz. Birbirimizin eksiklerini tamamlayabiliyoruz”

Yukarıdaki ifadelerden etkinliklerin fikir alış verişinde bulunulmasına ve farklı fikirlerin ortaya çıkmasına fırsat verdiği; öğrencilerin kendi düşüncelerini ifade etme ve birbirlerinin eksiklerini tamamlamasına imkan sağladığı; beraber çalışma ve tartışma ortamı sunarak öğrenmeye katkı sağladığı anlaşılmaktadır. Tablo 4'teki sonuçlar ve öğretmen adaylarının ifadeleri incelediğinde etkinliklerin öğretmen adaylarının sosyal gelişimine önemli ölçüde katkı sağladığı söylenebilir.

Etkinliklerin Bireysel Gelişimlerine Sağladığı Faydalara Yönelik Görüşleri

Öğretmen adaylarının etkinliklerin bireysel gelişimlerine sağladığı faydalara yönelik görüşleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Etkinliklerin Bireysel Gelişimlerine Sağladığı Faydalara Yönelik Görüşleri

Etkinliklerin Bireysel Gelişime Sağladığı Faydalar (N=146)	5		4		3		2		1		\bar{x}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
7. Etkinlikler, özgün çalışmaların yapılmasına fırsat verdi.	16	11,0	66	45,2	34	23,3	25	17,1	5	3,4	3,43
8. Eleştirel düşünebilme becerilerini kullanma imkanı sağladı.	16	11,0	83	56,8	26	17,8	17	11,6	4	2,7	3,62
9. Etkinlikler öğrenmemde sorumluluk almamı sağladı.	19	13,0	98	67,1	16	11,0	12	8,2	1	0,7	3,84
11. Etkinlikler, bireysel eksiklerimi fark etmeme neden oldu.	11	7,5	81	55,5	27	18,5	26	17,8	1	0,7	3,59
12. İnceleme ve araştırma yapma konusundaki becerilerimi artırdı.	17	11,6	74	50,7	37	25,3	15	10,3	3	2,1	3,60
15. Etkinlikler sayesinde sözlü ve yazılı ifade etme becerim arttı.	18	12,3	65	44,5	35	24,0	19	13,0	9	6,2	3,64
TOPLAM											3,57

Tablo 5'te görüldüğü gibi öğretmen adaylarının % 80,1'i etkinliklerin öğrenmelerinde sorumluluk almalarını sağladığını vurgulamaktadır. Etkinliklerin eleştirel düşünebilme (% 67,8) ve araştırma yapma (% 62,3), sözlü ve yazılı ifade etme becerilerini (% 56,8) geliştirdiğini belirtmektedirler. Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu öğrenmelerinde sorumluluk almalarını ifade etmeleri, öğretim sürecinde öğrenciyi merkeze alan bir öğretim uygulamasının yapıldığı şeklinde yorumlanabilir. Tablo 5'teki veriler etkinliklerin

öğretmen adaylarının bireysel gelişimlerine olumlu katkı sağladığını ($\bar{x}=3,57$) göstermektedir. Bu etkinliklerin bireysel gelişimlerine sağladığı faydalara yönelik öğretmen adaylarının görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

“Arkadaşlarla tartışarak, araştırarak yaptığımız için daha kalıcı ve verimli olduğunu düşünüyorum”

“Sadece öğretmen anlatmıyor. Biz iyi ya da kötü bir emek veriyoruz. Her ders mucit gibi 3-4 sayfalık icatlarımızı sunuyoruz. Kendimizi daha farklı daha özgür (üniversiteli gibi) hissediyoruz”

“etkinlikler öğrenciye daha çok sorumluluk yüklüyor”

“Bilgilerimizi kullanarak özgün düşünerek, bireysel açıdan aktif olduğumuz etkinliklerdi...bu dersin uygulamasının en önemli farkı bence daha çok araştırmaya dönük olmasıdır”

“Etkinliklerde sınırlama olmadığından daha orijinal kendimize ait fikirlerimizi ortaya koymayı sağlıyor”

“...etkinlikler kendi eksiklerimizi gidermede, kendimizi güdülemede yardımcı oldu...Daha çok kaynaktan yararlanma imkanı verdi..etkinliklerde düşünme gücümüzü çok fazla kullandık”

“Araştırma becerisini ve sorumluluğu geliştiriyor. Zamanı iyi kullanmayı sağlıyor...bireysel çalışmalar sayesinde bilgilerimizi daha güzel ifade etmeyi öğrendim.”

Yukarıdaki ifadelerden etkinliklerin öğrenci merkezli bir öğrenme ortamında düşünme imkanı sağlanarak özgün çalışmaların yapılmasına, inceleme ve araştırma yaparak öğrenmede sorumluluk alınmasına, orijinal fikirlerin ortaya çıkmasına, eksiklerin belirlenmesine ve ifade etme becerilerinin gelişmesine katkı sağladığı anlaşılmaktadır. Bu bulgular, Tablo 5'teki görüşleri destekler niteliktedir.

Etkinliklerin Mesleki Gelişimlerine Sağladığı Faydalara Yönelik Görüşleri

Öğretmen adaylarının etkinliklerin mesleki gelişimlerine sağladığı faydalara yönelik görüşleri Tablo 6'da sunulmuştur. Tablo 6'da görüldüğü gibi öğretmen adaylarının % 65,7'si yapılan etkinliklerin mesleki hayatlarında faydalı olacağını, % 63,7'si mesleki alandaki sorumluluklarını kavradıklarını ve öğretmen adaylarının yarıya yakını da (% 44,5) mesleki alandaki gelişimlerini görmelerini sağladığını belirtmişlerdir.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Etkinliklerin Mesleki Gelişimlerine Sağladığı Faydalara Yönelik Görüşleri

Etkinliklerin Mesleki Gelişime Sağladığı Faydalar (N=146)	5		4		3		2		1		— x
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
13. Süreç içinde kendi gelişimimi izlememi sağladı.	11	7,5	46	31,5	51	34,9	34	23,3	4	2,7	3,18
17. Yapılan etkinlikler mesleki hayatımda faydalı olacaktır.	30	20,5	66	45,2	31	21,2	11	7,5	8	5,5	3,71
18. Mesleki alandaki gelişimimi görmemi sağladı	17	11,6	48	32,9	51	34,9	25	17,1	5	3,4	3,47
19. Mesleki alandaki sorumluluklarımı kavramamı sağladı	24	16,4	69	47,3	29	19,9	17	11,6	7	4,8	3,63
24. Etkinlikler, mesleki alanda kullanabileceğim bir doküman oluşturdu.	8	5,5	47	32,2	31	21,2	44	30,1	16	11,0	3,03
TOPLAM											3,33

Öğretmen adaylarının üçte birlik kısmı ise (% 39) süreç içinde kendi gelişimlerini izleme imkanı bulduklarını belirtirken, % 34,9'u bu maddede kararsız kalmışlardır. Bunun nedeni öğretmen adaylarının öğrendikleri bilgilerini okul ortamında uygulayabileceği “Öğretmenlik Uygulaması” dersini henüz almamaları şeklinde yorumlanabilir. Etkinliklerin öğretmen adaylarına mesleki alanda kullanabileceği bir doküman oluşturduğu görüşüne % 37,7'si katılırken % 41,1'i ise katılmamaktadır. Bu etkinliklerin mesleki gelişimlerine sağladığı faydalara yönelik öğretmen adaylarının görüşleri şu şekildedir:

“Bu dersin uygulamasında öğretmenlik mesleğinin ne kadar sorumluluk isteyen bir meslek olduğunu daha iyi görüyoruz”

“Meslek yaşamımıza büyük katkıları olacaktır. Diğer dersler genelde bizi aktif hale getirmekten çok derste dinleyici rolünü üstleniyoruz. Etkinliğe birebir katılmak öğrenmeyi artırıyor”

“Bu dersin uygulamalarının diğerlerine göre daha kullanışlı ve güncel olduğunu düşünüyorum” “Uygulamaların çoğu meslek hayatında kullanacağımız etkinliklerden oluşmaktadır”

“Bu ders öğretmenlik mesleğine başladığımızda bize gerekli olan tecrübeleri kazandırmaya yönelik... Dersi planlama, etkinlik hazırlama gibi uygulamalar bize deneyim kazandırdı”

“Geleceğe yani mesleğe yönelik olduğu için güdülemeyi dersin kendisi baştan yapmaktadır. Etkinlikler ilerde karşımıza çıkacağı için daha ciddi bir çalışma izlemekteydik”

“ Öğretmenliğe biraz daha yaklaştığımı ve ilerde neler yapacağımı daha iyi anladım”

“Etkinlikler mesleki yaşam boyunca yapılması gerekenleri öğrettiğinden oldukça yararlı olduğunu düşünüyorum”

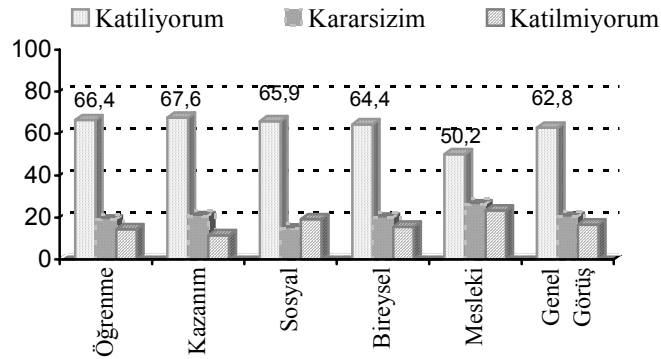
Verilen açık uçlu ifadelerden etkinliklerin öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği sorumluluğun bilincinin oluşmasına katkı yaptığı, öğretmenlik mesleğine hazırladığı ve tecrübe kazandırarak mesleki gelişimlerine fayda sağladığı anlaşılmaktadır. Tablo 5’teki görüşler ve açık uçlu ifadeler dikkate alındığında öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu söylenebilir.

Etkinliklere İlişkin Öğretmen Adaylarının Genel Görüşleri

Öğretmen adaylarının uygulama etkinliklerin sağladığı faydalara ilişkin görüşlerinin yüzde ve ortalama değerleri alt faktörler ve genel görüşler bağlamında Tablo 7’de, sütun grafiği ise Şekil 1’de sunulmuştur.

Tablo 7. Etkinliklere İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin Yüzde ve Ortalama Değerleri

Etkinliklere İlişkin Görüşler (N=146)	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	— x
	%	%	%	
Öğrenmeye katkısı	66,4	19,2	14,4	3,65
Dersin kazanımına katkısı	67,6	20,8	11,6	3,71
Sosyal gelişimine katkısı	65,9	14,9	19,2	3,56
Bireysel gelişimine katkısı	64,4	20,0	15,6	3,57
Mesleki gelişimine katkısı	50,2	26,4	23,4	3,33
Genel Görüş	62,8	20,5	16,7	3,56

Şekil 1. Öğretmen Adaylarının Etkinliklere İlişkin Görüşlerinin Yüzelik Dağılımı

Şekil 1 incelendiğinde etkinliklerin % 66,4'ü öğrenmeye, % 67,6'sı dersin kazanımlarının elde edilmesine, % 65,9'u öğretmen adaylarının sosyal gelişimlerine, % 64,4'ü bireysel gelişimlerine ve % 50,2'si mesleki gelişimlerine katkı sağladığı anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının % 62,8'i etkinliklerin kendilerine olumlu katkı yaptığını ifade etmektedirler ($\bar{x}=3,56$). Tablo 7 incelendiğinde öğretmen adaylarının kazanımlara ait alt faktör ortalamalarının yüksek olduğu halde ($\bar{x}=3,71$), mesleki gelişime ait ortalamalarının buna göre daha düşük olması bir çelişki olarak görülmektedir. Öğretmen adaylarının dersin kazanımlarını mesleki gelişimin bir parçası olarak algılamayıp dersten başarılı sayılmak için kazanılması gereken yeterlilikler olarak görmeleri şeklinde yorumlanabilir.

Tartışma

Çağdaş eğitim anlayışında öğrencinin pasif olduğu geleneksel öğretimin yerine öğrencinin eğitim sürecine aktif olarak katıldığı, öğrenmede sorumluluk aldığı ve fikirlerini paylaşma imkanı bulduğu öğrenci merkezli öğretimin yapılması önerilmektedir (Altun, 2002; Baki, 2006). Bu nedenle, bu araştırma kapsamında Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi uygulama etkinlikleri geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Araştırma sonunda, öğretmen adayları etkinliklerin öğrenmelerinde sorumluluk almalarını sağladığı (% 80,1), bilgi alışverişi ortamı sunduğu (% 79,5), konuların öğrenilmesi için uygun olarak seçildiği (% 74,6), teorik olarak öğrendiklerini uygulayabilme fırsatı verdiği (% 70,6) ve etkinliklerin daha kalıcı bir öğrenme sağladığı (% 67,1) görüşlerine katıldıkları ortaya çıkmıştır. Buradan etkinliklerin öğretmen adaylarına kendi öğrenmelerinde sorumluluk olarak aktif şekilde öğrenme faaliyetine katılmasına imkan sağlaması nedeniyle öğrenci merkezli eğitimin gerçekleştiği söylenebilir. Ayrıca bu çalışma, öğretmen adaylarının öğrenci merkezli bir yaklaşımla derslerin işlendiği ortamlarda kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alabileceklerini ve daha kalıcı bir öğrenme sağlayabileceğini göstermiştir.

Uygulama etkinlikleri, Vygotsky'nin belirttiği "öğrencinin yaklaşık öğrenme eşiğinde" (Baki, 2006) olmasaydı arzu edilen öğrenmeler gerçekleşmemiş olurdu. Bu açıdan bakıldığında, öğretmen adaylarının öğrenmelerinde sorumluluk aldıklarını, etkinliklerin bilgi alışverişinde bulunmaya imkan sağladığını ve öğrenmelerine yardımcı olduğunu söylemeleri etkinliklerin konuların öğrenilmesi için uygun olarak seçilmiş olduğunu göstermektedir.

Grup çalışmalarının imkan sağladığı tartışma ortamında öne çıkan fikirler, diğer düşüncelerin değişmesine, anlaşılmayan veya yanlış anlaşılan fikir-

lerin ortaya çıkarak öğrencilerin düşüncelerini yeniden gözden geçirmelerine fırsat vermektedir (Hoyles, 1985). Etkinliklerin grup çalışmalarına imkan verilmesi nedeniyle öğretmen adaylarının yaklaşık %80'ninin bilgi alış verişi ortamı sunduğu ve % 70'nin de arkadaşlarının görüşlerine değer verildiği düşüncesini paylaşımları ve bu düşüncelerini alınan yazılı görüşlerinde de ifade ederek grup çalışmalarını tartışarak yapmalarının kalıcı öğrenmeyi sağladığını, bilgi alışverişine ve birbirlerinin eksikliklerini tamamlamalarına yardımcı olduğunu söylemeleri birbirini desteklemektedir. Grup çalışmalarının sosyal yönü öğrencilere zevk vermekte, grubun bir parçası olma onlara heyecan vermekte ve arkadaşlarına yardım etmenin mutluluğunu yaşamalarına neden olmaktadır. Nitekim öğrencilerin birbirlerine karşılıklı anlayış içerisinde etkinlikleri paylaştıkları zaman öğrenmenin artacağı da bilinmektedir (Slavin, 1991). Bütün bunlardan öğretmen adaylarının etkinliklerin gerek öğrenci merkezliliğe imkan sağlaması gerekse sosyal öğrenme ortamı sunması nedeniyle öğrenmelerine fayda sağladığı sonucu çıkmaktadır.

Eğitim fakültelerinin ilköğretim ve ortaöğretim matematik öğretmenliği ders programlarında yer alan Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi içerik olarak tamamen öğretmen adaylarının meslek yaşantılarında kullanabilecekleri bilgi ve becerileri içermektedir. Dolayısıyla, bu dersi alan öğretmen adaylarının meslek yaşantılarında sıkıntı çekmeden başarılı bir şekilde uygulamaları beklenebilir. Oysa durum beklenen şekilde değildir. Veenman (1984), öğretmenlerin mesleklerinin ilk yıllarında çeşitli problemlerle karşılaştıklarını ve bunların sebebi olarak başta hizmet öncesi eğitim yetersizliğinin geldiğini, teori ile uygulama arasındaki kopukluk olduğunu ve uygulamalara gerekli önem verilmediğini ifade etmektedir (Akt: Azar ve Ayas, 1998). Benzer şekilde Sözer (1989) yapmış olduğu çalışmada eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik bilgi ve becerisi bakımından yeterli düzeyde olmadıklarını belirtmiştir (Akt: Yüksel, 2004). Eğer öğretmen adaylarına öğrenmelerine yarar sağlayıcı, düzeylerine uygun, ilgilerini çeken, bireysel ve sosyal gelişimlerine uygun ve mesleki yaşamlarında faydalı olacaklarına inandıkları uygulama etkinlikleriyle teori-pratik dengesi sağlanıp yeterli uygulama imkanı verilirse yukarıda ifade edilen beklentilerin gerçekleşmesi ve karşılaşılabilecekleri zorlukların üstesinden gelmeleri sağlanabilir.

Kişinin kendi yaşamında doğru çözüm ve kararlar üretebilen, bağımsız düşünebilen, özgün ve özgür olarak kendi düşüncelerini oluşturabildiği gibi başkalarının düşüncelerini de verilere dayalı olarak tutarlılık ve sağlamlık gibi açılardan değerlendirebilen birey olma bağlamında eleştirel düşünebilmenin önemi ortaya çıkmaktadır (Gürkaynak ve diğ., 2003). Etkinliklerin,

eleştirel düşünebilme, inceleme ve araştırma yapma, sözlü ve yazılı ifade etme ve özgün çalışmalar ortaya koyabilmelerine yönelik kendilerine fırsatlar sağlaması bağlamında % 60 civarında öğretmen adayının katılması ve yazılı ifadelerinde de özgün düşündüklerini, araştırma yaptıklarını ve orijinal fikirlerini ortaya koyabildiklerini belirtmiş olmaları bireysel gelişimlerine katkı sağlanmış olması bakımından oldukça önemlidir.

Öğretmen adaylarının % 65,7'si yapılan etkinliklerin mesleki hayatlarında faydalı olacağını, % 63,7'si mesleki alandaki sorumluluklarını kavradıklarını ve yarıya yakını da mesleki alandaki gelişimlerini görmelerini sağladığını belirtmişlerdir. Benzer şekilde yazılı görüşlerinde de öğretmenlik mesleğinin sorumluluğunu kavradıklarını, etkinliklerin meslek yaşantılarında büyük katkısı olacağını ve bire bir kullanılabileceğini, öğretmenliğe biraz daha yaklaştıklarını ifade etmeleri mesleki yönden kendilerine katkı sağladığının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Etkinliklerin mesleki alandaki gelişimlerini görmelerini sağlaması (% 44,5) ve süreç içinde kendi gelişimlerini izleme imkanı bulmaları (% 39) maddelerine katılımın fazla olmaması öğretmen adaylarının mesleğe yönelik kaygıları olduğu sonucunu doğrulamaktadır. Öğretmen adayları gerçek sınıf ortamında performanslarını görmedikçe henüz karar vermenin erken olduğunu düşünmektedirler. Öğretmenlik uygulamasını alan öğretmen adaylarının nispeten bu kaygıdan kurtulmaları beklenebilir.

Uygulama dersine giren öğretim elamanları, yapılan etkinliklere ait raporların dosyalanması gerektiğini bildirerek bu raporların öğretmen adaylarında kalmalarını istemişlerdir. Buna rağmen etkinliklerin öğretmen adaylarına mesleki alanda kullanılabileceği bir doküman oluşturduğu görüşüne sadece % 37,7'si katılmışlardır. Bu görüşe katılımın düşük olması halen ezberci eğitim sisteminin etkilerini taşıdıklarının bir göstergesi olarak yaptıkları faaliyetleri doküman olarak görmeyip ancak kitabi bilgileri mesleğe yararlı bir doküman olarak kabul ettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Topbaş ve Toy (2005) tarafından yapılan çalışmada öğretmen adaylarının Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi uygulama etkinliklerinin dersin öğrenilmesinde ve hedeflerin kazanılmasında etkili olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde bu çalışmada da uygulama etkinliklerine yönelik olarak en yüksek görüş ortalamasının 3,71 ile dersin kazanımlarına ait olması uygulamanın özellikle dersin kazanımlarının gerçekleşmesinde oldukça yararlı olduğu sonucunu vermektedir.

Bu çalışmada, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersinde öğrenilen teorik bilgilerin pratiğe aktarılmasını sağlayan uygulama etkinliklerinin öğretmen adaylarının bireysel, mesleki ve sosyal gelişimlerine katkı sağladığı;

aktif bir öğrenme ortamı sunmasının yanında dersin kazanımlarının elde edilmesine yardımcı olduğu ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla öğretmenlik programlarındaki derslerin işlenişinde teori ile pratik dengesinin kurularak öğretmen adaylarının yaparak ve yaşayarak öğrenmelerinin sağlanması onların okul sıralarında kazandıkları bu deneyimlerini meslek hayatlarına yansıtılmalarını kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

Bu dersin uygulamalarında öğretim elemanları ve öğretmen adaylarının görüşlerinden yararlanılarak aksayan veya karşılaşılan zorlukların tespit edilmesi ve bunların giderilmesine yönelik çalışmaların yapılması bu uygulamaların daha yararlı olmasını sağlayabilir. Bireysel ve grup çalışmalarının Öğretimde Planlama ve Değerlendirme uygulama etkinlikleri üzerindeki etkilerinin tespit edilerek karşılaşılan zorluklar bağlamında değerlendirilmesi de bu etkinliklerin uygulama sürecindeki problemlerinin giderilmesine yönelik çözümler sunacaktır.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçları dersi veren öğretim elemanının tutumu, dersi işleme biçimi, sınıf ortamı ve dönüt verme gibi çeşitli değişkenler etkilemiş olabilir. Bundan sonraki çalışmalarda öğretmen adaylarının uygulama etkinlikleri ile ilgili görüşleri farklı değişkenler açısından incelemesi yapılarak bu değişkenlerin etkileri araştırılabilir.

Kaynakça

- Akdeniz , A. R., Karamustafaoğlu, O., Tekin, S. Konu Alanı Ders Müfredatı İncelemesi Dersinin Yürütülmesi. X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Bolu: AİBÜ. 2001.
- Akdeniz, A. R., Karamustafaoğlu, O. Fizik Öğretim Yöntemleri Uygulamalarında Yürütülen Öğrenci Etkinliklerinin Değerlendirilmesi. V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi. Ankara: ODTÜ. 2002.
- Akdeniz , A. R., Kaya, A., Sevim, S. Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Dersinde Yürütülen Etkinlikler ve Kazandırılan Davranışların Değerlendirilmesi. 2000'li Yıllarda I. Öğrenme ve Öğretme Sempozyumu. İstanbul: Marmara Üniversitesi. 2002.
- Altun, M. Matematik Öğretimi (10.baskı). Bursa: Erkan Matbaacılık, 2002.
- Azar, A., Ayas, A. Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi ve Disiplin Alanında Karşılaştıkları Problemler. III. Ulusal Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu. Trabzon: KTÜ. 1998.
- Baki, A., Karataş, İ., Güven, B. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinde Öğretmen Adaylarının Kazandıkları Deneyimler. Yeni Bin Yılın Başında Türkiye'de Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu. İstanbul: Maltepe Üniversitesi. 2001.

- Baki, A. Kuramdan Uygulamaya Matematik Eğitimi. (3.baskı). Trabzon: Derya Kitabevi. 2006.
- Bahar, M., Aydın, N. Üniversite Öğretmenlerini ve Öğrencilerini Sınıf Ortamında Motive Eden Faktörler. V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi. Ankara: ODTÜ. 2002.
- Cohen, L ve Manion, L. Research Method in Education (Fourth Edition). New York: Routledge, 1994.
- Coştu, B., Karamustafaoğlu, S., Ayas, A. Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Dersi Uygulama Etkinliklerinin Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2(29). 2005. 111-120.
- Çelik, F., Önal, A. S. Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2 (18). 2005. 39-59.
- Çepni, S., Ayas, A., Baki, A. Fakülte-Okul İşbirliği Modelinin Uygulanmasında Karşılaşılabilecek Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri. III. Ulusal Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu. Trabzon: KTÜ. 1998.
- Çepni, S. Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş (2.baskı). Trabzon: Üçyol Kültür Merkezi. 2005.
- Gökçe, E., Demirhan, C. Öğretmen Adaylarının ve İlköğretim Okullarında Görev Yapan Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Etkinliklerine İlişkin Görüşleri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 38 (1). 2005. 43-71.
- Hoyles, C. What is Point of Group Discussions in Mathematics?. Educational Studies in Mathematics. 16(1). 1985. 205-214.
- Kaya, A., Büyükkasap, E. Fizik Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Profilleri, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Endişeleri: Erzurum Örneği. Kastamonu Eğitim Dergisi. 13(2). 2005. 367-380.
- Noss, R., Baki, A. Liberating School Mathematics From Procedural View. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 12. 1996. 179-182.
- Slavin, R. E. Group Rewards Make Group Work Work. Educational Leadership. 48(5). 1991. 89-91.
- Topbaş, E., Toy, B.Y. Kalabalık Sınıflarda Öğrenci Merkezli Öğretim Uygulamaları: Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Dersi Örneği. 14.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi. 2005.
- Yeler, M. Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Dersine İlişkin Öğrenci Görüşleri. Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi. 3(3). 2001. 131-143.
- Yiğit, N., Akdeniz, A. R. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Değerlendirilmesi. Yeni Bin Yılın Başında Türkiye' de Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu. İstanbul: Maltepe Üniversitesi. 2001.

T. Kutluca ve ark. / Eğitim Fakültesi Dergisi XX (1), 2007, 89-110

- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (3.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık. 2003.
- Yüksel, S. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerine Yönelik Direnç Davranışları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri. 4 (1). 2004. 171-200.
- YÖK. Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi. Ankara: 1998.

Benefits of Practicing Activities in Planning and Evaluation in Instruction Course to Prospective Teachers

Summary

In Turkey, some important changes in teacher education were made in 1998 to accomplish some problems. This changing was called “anew constructional development in teacher education”. In this context, by construction of a formation program with courses like Planning and Evaluation in Instruction courses which took place in contemporary programs not only content knowledge but also pedagogical content knowledge and its practicing were gained importance. However, addition or subtractions of new courses or increasing courses’ duration are not sufficient to make desired change in teacher education. Implementation of these courses and students’ views and opinions about these courses should be determined (Yüksel, 2004). When prospective teachers’ views were taken into account, their motivation, and performance and hence, their success would be expected to increase (Bahar ve Aydın, 2002). In review of literature, several studies (Coştu ve diğ, 2005; Çelik ve Önal, 2005; Yeler, 2001) related with the implementation of courses appeared in the process of anew constructional development mentioned above were seen but studies which examine prospective teacher’s views towards activities related to the practice of this course weren’t faced during the literature review. The purpose of this study is to determine prospective mathematics teachers’ views toward benefits of practicing activities in Planning and Evaluation in Instruction course. The course has 2 practicing hours in a week and practicing activities (Table 1) in this course and their implementation were defined shortly in the article.

The sample of the study was consisted of 146 prospective mathematics teachers, 101 from Elementary Department and 45 from Secondary Science

and Mathematics Education Department, enrolled in the Fatih Education Faculty at Karadeniz Technical University. A case study method was used in this research because of its usefulness for carrying out in-depth studies within a particular time and context. The data were collected with “Views toward to Activities Questionnaire” developed by researchers which included 5 point Likert-type scale consisted of 25 items and open-ended questions. In quantitative analysis, frequencies, percentages and arithmetic means were computed and introduced as cross tables. Descriptive analyses technique was used in the analysis of qualitative data.

In this study, 80,1 % of the prospective teachers state that activities lead them to take responsibility in their learning and 79.5 % of them state that activities provide an environment in which knowledge is shared. 74,6 % of them agree that activities are good for the learning of the subjects and nearly 70 % of them share the view that they did practice of their learning and much permanent learning was realized. Thus, it can be said that student centered teaching was happened because of activities provided an environment for prospective teachers to take on responsibilities and to involve actively in their learning.

Topbaş ve Toy (2005) states that practicing activities in “Planning and Evaluation in Instruction” course are effective for gaining course objectives. In this study, the highest mean (3,71) towards activities belongs to the course’s objectives results in this kind of practice is especially useful for gaining course objectives. The results of the study indicate that activities provide benefits to prospective teachers for their social, individual and professional development and also for their learning.

If this kind of activities could be done in other professional courses, theory and its practice would be complement of each other and the desired objectives would be reached. It is suggested that studies are required which investigate tendencies of prospective teachers to do activities as a group or individual work. This tendency may have some effects on practicing activities. Lecturers’ attitudes, teaching strategies, kind of assessments, and learning environments may even be affected these results. Therefore studies that investigate and produce suggestions to problems may appear in practices from several variables’ perspectives are required.